

העם

לעג

לרש

מוטי פרידמן נאלץ להתפטר מתפקידו כמנכ"ל נתיבי נפט, משום שהיה ברור לו, שבלחץ דעת הקהל לא תוכל הממ"ד שלה להמשיך להתיר לנהל את המפעל למי שהוגדר בדו"ח ועדת ויתקון כ...מגן על עמדות צדיק ואיסטיגס לא היה מגן עליהם."

התפטרותו של מוטי פורשה כאילו נאלצה ממשלת ישראל בעל כורחה לה- ביק, שאזרחי ישראל אינם מוכנים להש- לים עם הנורמות המוסריות למינהל ש- נקבעו בדו"ח הרוב בוועדת ויתקון.

היתה זו טעות מרה. ממשלת ישראל לא למדה שום דבר ממה שקרה בפרשת נתיבי נפט, היא מינתה במקומו של מוטי פרידמן אחד, מוטי פרידמן שני ששמו הוא במקרה מאיר גירון.

תעלומת יצירות האמנות. כמו מוטי פרידמן כך גם מאיר גירון הוא ביי- צועיסט, שהתפרסם בעיקר בזכות הצלחו- תיו להפוך מפעלים מפסידים לריווחים.

גירון בן ה-59, יליד לודו שבפולין, מי שהיה בשעתו מנהל כור, הצליח לקדם את בתי הויקוק בחיפה ואת חברת האוניה צ"ם, אותה ניהל כשנתיים וחצי. אולם הביקורת שהועלתה נגדו היתה בדיק מאותו סוג שהועלה נגד מוטי פרידמן, להוציא את המעשים הפליליים של הו- גאת מס"הכנסה והברחת מטבע זר, בהם נחשד עתה מוטי.

נאמר עליו, כי "ביחסיו עם העובדים נקט בשיטות שלא תמיד התאימו ל- כללי המינהל התקין, דבר שגרם גם ל- ערעור המוראל בקרב העובדים". בעת שניהל את צ"ם היו שהאשימוהו בבני- בון ובאי הבחנה בין כסף ציבורי וכסף פרטי. אבל מאחר שגירון הפך חברה, שהפסדיה היו עצומים לחברה ריווחית, לא בא אליו איש בטענות.

רק אחרי שנמכרה אנית הדגל של צי הנוסעים הישראלי, שלום, היו בין עובדי האניה לשעבר שהאשימו את גירון בכך שכמה מיצירות האמנות של האניה נעל- לו בצורה מסתורית. הפרשה הושתקה

הרומנים דרשו גולדה מאיר: הצילי את סאדאת!

סאדאת, וזהו השליט במקומו ממש- לה ימנות פרו-אמריקאית. לרעי- תם, ממזאה גולדה מאיר כמישחק זה תפקיד של פרו-בוקטורית, שהזי- הצת על מצריים בהסגנות, הלחי- ניות, וגורמת לאובדן סמכות ה- המונים המצריים. בה בשעה מצוי- גים האמריקאים בפני המצרים את הפאמדה-מורגאנה של כפיותי- שלום על ישראל, אם רק תהיה בקאהיר ממשדה מתאימה.

לבוקארשט בלב כבוד למדי. מה רצה המנהיג הרומני? במה הת- קשר ביקור גולדה עם ביקורו הקודם של צ'אושסקו בקאהיר? במה הוא מתקשר עם פגישת ברז'נייב-ניכסון שתתקיים ב- סוף החודש (אם התמטטות הצבא הדרומי בוויאטנאם לא ישים אותו לאל)? אין ספק שהעובדה המאפילה על כל השיקולים האחרים היא ה- התפתחות במצריים: נפילתו ה- אפשרית של אנוואר אל-סאדאת. נשיא מצריים נלחץ על-ידי נסיבות ה-

א ידו ניסה מישחו למצוא אדם המה- ווה את התיק הנמור מגולדה מאיר. היה מגיע לניקולאי צ'אושסקו, נשיא רו- מניה הקומוניסטית. כוחה של גולדה הוא בנזקשותה האזרחית. אף יותר מקודמיה בתפקיד, הצליחה לנתק את ישראל מכל גורמי העולם, עד שהסכה תלוויה כל כולה במדינה אחת: ארצות-הברית. שגם עימה יש לה תילו- קידיעות קיצוניים. היא מאמינה שכל העולם שונא את היהודים ומתנכר ליש- ראל.

צ'אושסקו צ'אושסקו

כלאינצ'לח. כל הגילויים מוכיחים שהוא מתקרב למצברוח נואש. בין השאר:

● נאומי האחרונים, בהם חזר על מליצות אנטי-יהודיות עתיקות. נאומים אלה הם תרומות ישירות למדיניות גולדה מאיר, ונראים כמצדיקים את נזקקותה. הם מחבלים במדיניותו של אל-סאדאת עצמו, ומפחידים את הסובייטים, שצינורו בדיווחי טא"ס את הקטעים החמורים ביותר.

● נסיעותיו הקדחתניות בצון-אפריקה, שנועדו להשיג עזרה כלשהי משכניו ה- קיצוניים, בומדיין האלגירי וקדאפי ה- לובי. מכיוון ששניהם מתנגדים לכל הסדר מדיני, ומנסים להפיק הון מטיפוח גישה מלהמתית מלהיבה (ובלתי-מסוכנת לעצ- מם), נאלץ אל-סאדאת להצטרף לניסוחים הנוגדים את מגמת מדיניותו של עצמו.

● הנסיון הנואש לפתח יוזמה מדינית כלשהי, שתוכנה לעם ה- מצרי שערדין יש סיכוי להשיג הסדר מדיני עם ישראל.

צ'אושסקו בשיחה עם גולדה מי טונדין להציל את סאדאת?

מאיימות למעכו כליל. הוא המריץ את צ'אושסקו, אחד הגורמים האחרונים בעו- לם המסוגלים למלא תפקיד כזה, לעשות מאמץ עליון כדי להשיג הסדר בינו ובין ישראל.

כוחו של צ'אושסקו הוא כנמי שותו האזרחית.

במיבצע דיפלומטי שאין רבים דוגמתו בהיסטוריה, הצליח לבנות גשרים בין ארצו ובין כל גורמי-הכוח בעולם, העויני- גים זה את זה - ברית-המועצות, סין, העולם הערבי, גרמניה, צרפת, ארצות- הברית. בכך הפך את רומניה בלתי-תלו- ייה למעט לגמרי בגורמים זרים. למרות שברחבי העולם שורת מזה דורות דיעה קדומה נגד הרומנים (ביסמארק: "רומניה אינה ארץ, אלא מיקצוע") הוא העניק לארצו תדמית חיובית חדשה.

השבוע, בעיקבות יוזמה חדשה של צ'אוי- סקו, ביקרה גולדה מאיר בעיר בירתו, מבחינה התנגשות בין אישים, היתה זאת פגישה מעניינת ביותר - וחבל שיעבור ומירב עד שיפורסמו פרטיה האנושיים.

השוקת השבורה

כ אשר הגיע אל-סאדאת במפתיע ל- שילטון, כמועמד המרכז הנאצרי, לא היתה לו מדיניות מגובשת.

לכן עשה מה שעושה כל יורש כזה: הוא המשיך במדיניות שאותה גיבש קוד- מו, בשלב האחרון של חייו.

בראשית 1970 פתח גמאל עבד-אל- נאצר מדיניות שנועדה להסיק את המס- קנה ההגיונית של מצריו: להשיג הסדר מדיני עם ישראל, ובכלל זה הכרה בי- ישראל וכריתת שלום רשמי עימה, תוך שינוי-גבול בלתי-מהותיים. בראיון עם אריק רולו אף רמז על האפשרות לכונן ברבות הימים יחסים דיפלומטיים וכלכליים עם ישראל.

אל-סאדאת לא היה האדם האידיאלי להמשיך בדרך זו. הוא גדל על רקע ערבי- מוסלמי צר-אופק, לא בא במגע עם גורי- מים זרים, ואף חשש מפני מגע זה. לא היו לו הכישרונות למיבצע דיפלומטי עדין, המחייב השפעה מפליגה על דעת-הקהל בארצו.

בכל זאת ניסה את מזלו. כמה פעמים הגיע לסף ההסכם עם האמריקאים. אך בכל פעם התפוצץ העניין: אל-סאדאת משוכנע כי רומה על-ידי וושינגטון, וושינגטון טוענת כי בכל פעם נרדע אל- סאדאת וחזר בו בנקודה חשובה כלשהי. משום כך היה קל לגולדה לטרפד את כל יוזמות-השלום, הן לגבי ההסדר הכור- לל והן לגבי ההסדר החלקי. אל-סאדאת הקל עליה את המלאכה.

עבר חודש אחרי חודש, ואל-סאדאת עומד ליד שוקת שבורה. הוא לא החזיר למצריים את השטחים הכבושים - לא בדרך מלחמה, ולא בדרך שלום. ההבט- חות האמריקאיות הופרכו, העזרה הסוביי- טית הכויבה, האיש תקוע במבוי סתום. הרופים סבורים כי הדבר נובע מכוונה אמריקאית להפיל את אל-

כדאי לשני הצדדים

מ ה התועלת בפגישה זו? מוכיחה מסוימות, כל ביקור ממרכיבי מביא תועלת לשני המי- דינאים - האורח והמארח כאחד.

המארח מחוק את תדמית עיר-בירתו כמרכז עולמי, שמנהיגים בינלאומיים עיר- לים אליה ברגל. ביקורה של גולדה, המהרמת על-ידי הגוש הסובייטי, מוסיף לתדמיתו של צ'אושסקו כאדם המצליח לקשר קשרים עם כל הארצות וכל ה- מנהיגים, ולקיים עצמאות מדינית מזהירה. האורח מחוק את תדמיתה כאישית המקובלת בעולם, המסוגלת לשאת ולתת עם ראשי-מעצמות, לייצג בכבוד את מ- דינתה. ביקורה של גולדה במדינה קומו- ניסטית, על רקע דגל כחול-לבן ולשמע צלילי התקווה, מוסיף לה מימד של חצי- לחה.

שני הצדדים מעמידים את עצי- טם בדרך זו במרכז החדשות, הופי- כים נושא דריווח אמצעי-התקשור- רת, ומחזקים את מעמדם כמרי- ניות-הפנים של מדינותיהם.

כך שהביקור עצמו כדאי לצדדים - גם אם אין לו שום תוצאות מדיניות אחרות.

נקודת המוקד: קאהיר

א אולם לא היתה זאת מטרתו ה- של צ'אושסקו. הוא רצה להשיג משר- הו ומכיוון שגולדה ידעה זאת, יצאה

איכס שהוא אשה

מ אמציו של צ'אושסקו באו על- רקע זה.

יתכן שהנשיא הרומני הציב ל- עצמו שתי מטרות לחילופין - אחת מכסימלית ואחת מינימלית.

המטרה המכסימלית היא להשיג, ביוזמה רומנית, הסדר מצרי-ישראלי. אילו הצליח בכך, היה זה ניצחון פנטסטי למדיניות הרומנית.

הסיכויים לכך קלושים. גולדה אינה רואה כיום צורך לשום ויתורים, מכיוון ש"הולך לה" גם בלי זה, לפי שעה. לרומניה אין אמצעים של לחץ או פיתוי.

דבריה-הסיכום, הרשמיים והבלתי-רשמי- יים, מוכיחים כי אכן לא הושגה בבוקא- רשט שום התקדמות שהיא. גולדה לא וזה אף במילימטר אחד, ואל-סאדאת אינו מסוגל לקבל את תנאיה, הנראים לערבים כתנאי-הכתיב משפילים ובלתי-אפשריים לחלוטין.

אך יתכן כי הושגה המטרה ה- מינימלית, שכך הצדדים היו מועיני- יינים בה: העמדת-הפנים באיזו- ישנה איזו שהיא פעילות דיפלומ- טית למען ההסדר, אחרי שמתו יוזמותיהם של יארנג, האמריקי- אים והנשיאים השחורים.

לגולדה זה כדאי, מפני שזה נתון לה הארכה נוספת של הסטאטוס קוו, ללא שום לחץ לנסיגה - תקופה שבה אפשר להמשיך בהתנחלות ובסיפוח הדרגתי.

אל-סאדאת זה כדאי, מפני שזה מספק לו תירוץ שלא לפתוח במלחמת-יאוש, בה בשעה שאין למעשה שום התקדמות שהיא לחסדר.

צ'אושסקו זה כדאי, מפני ש- היא היכיחה שאפיו כפיסוף ה- ישראלי-ערבי, הקשה ביותר בעיר- הם, היא מצליחה לפתח יוזמה - להיות בסדר עם שני הצדדים - תפקיד שבו נכשלו כבר טיטו, דהי- ג'ו, מנהיגי הקרמלין והבית ה- לבן.

יורש גירון כל אנשי דינשטיין

אחרי שגירון איים לתבוע לדין מי שיעז להשמיעה בפומבי, ולא פוענחה עד היום. למרות הצלחותיו הכספיות נאלץ גירון לפרוש מניהול החברה. אמר הוא השבוע: "לא רציתי את צ"ם מפני שלא היה לי עם מי לעבוד שם".

ידידו של דינשטיין, כשם שמוטי פרידמן הפך למושג סמלי בחברה היש- ראלית, כך גם יורשו, צריך היה להפוך כזה, אם כי בכיוון הפוך, כמוכח. אם מוטי הפך לסמל הביצועיסט המתנשא וה- מזולזל בחוק, ביחסו אנוש ובכספי הצי- בור, צריך היה יורשו להיות אדם תמ- סמל את המינהל התקין.

אם היה מיניו של גירון צריך לסמל פתיחת דף חדש בנורמות של המינהל הציבורי בישראל, היה זה לעג לרש.

הממשלה מבצע אליבי

איך יודע אדם שהוא חי בדמוקרטיה ולא בדיקטטורה? שואלת הבדיחה, שהי- תה נפוצה בומנו במדינות הטוטאליטריות. (המשך בעמוד 18)